Ο Φιλελεύθερος

25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2016

Διαδρομές Αγρο-ποικιλότητας στην Ανώγυρα

>Πρωτοποριακές δράσεις για προστασία των καλλιεργειών χαρουπιάς και αμπελιών με επιστημονική αρωγή

Του Ιάσονα Ιάσονος

παράδοση επιστρέφει στην ύπαιθρο της Λεμεσού. Επιστήμονες από διά-φορους φορείς εργάζονται τα τελευ-ταία δύο χρόνια στις αγροτικές περι-οχές της Ανώγυρας, Λάνειας και Καπηλειού, με στόχ την ανάδεξη παραδοσικών και νέων πιο φιλικών στο περιβάλλον πρακτικών στις καλλέργειες χαρουπιάς και αμπελιού, που θα συμ-βάλουν στι μακόρχουν διατήρηση των περιοχών. Η ανάγκη αυτή προέκυψε από την εγκατάλειψη των Η αναγκη αυτη προεκυψε απο την εγκαταλειψη των καλλιεργείων σε αγοροτικές περισχές που έχουν ιδιαίτερη περιοβαλλοντική αξία, όπως τα αμπέλια στην περιοχή των κουμανταροχωριών και οι καλλι-έργειες χαρουπιών στην περιοχή Ανώγυρας. Κου-μανταρία, κρασί και χαρούπια για χρόνια στήριζαν

μαντίρια, κρώσι και λαμούπαι για χρόνια στηρίζαν την κυπριακή οικονομία. Οι εργασίες αυτές γίνονται στο πλαίσιο του έργου AgroLIFE, το οποίο συγχρηματόδοτείται από το πρόγραμμα LIFE 13 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το οποίο θέτει σε δοκιμή, εφαρμογή και αξιολόγηση μεθοδολογίες και δράσεις

ατολογιοι με συσυλαγιες και υραφ για την ανάδειξη και μακροπρόθεσμη διατήρηση των αγροτικών περιοχών Υψηλής Φυσικής Αξίας (ΥΦΑ - High Nature Value Farmland) στην Κύπρο. Στις περιοχές αυτές, μικρά προ. 2τις περιοχές αυτές, μικρά αγροτεμάχια με παραδοσιακές φυ-τείες, όπως η χαρουπιά ή το αμπέλι, εναλλάσσονται με το φυσικό τοπίο και παραδοσιακά αρχιτεκτονικά στοι χεία και συνεισφέρουν στη διατήρηση

χεία και συνεισφερουν στη διατηρη της βιοποικιλότητας. Συντονιστής του έργου είναι ο επίκουρος καθηγητής του Τεχνολο-γικού Πανεπιστημίου Κύπρου δρ Μενέλαος Σταυρινίδης. Εταίροι του έργου είναι το Ανοκτό Πανεπιστήμιο εργού εναι το Ανοικίο Τανεπιστημίο Κύπρου (Εργαστήριο Διακείρισης Χερσαίων Οικοσυστημάτων), το Τμήτ μα Περιβάλλοντος και ο μη κυβερνητι-κός οργανισμός Τειτα ζυρτία. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου

ο συνολικός προσιολογισμός του εργου ανέρχεται στα στο στο έ 2276.000 έχουν εξασφαλιστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα από το χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΙΕΡΕ Φύση και Βιοποικιλό-τητα προγραμματικής περιόδου 2014-2017.

ατα προγραμματική τερίοδο στη 2017. Το έργο υλοποιέται σε τρία χωριά της επαρχίας Λεμεσού, στην Ανώγυρα, στο Καπηλειό και στη Λά-νεια, σε αγροτεμάχια γεωργών με τους οποίους αυνεργαζόμαστε, ανέφερε χαρακτηριστικά στον «Φ» ο καθηγητής του ΤΕΠΑΚ δρ Μενέλαος Σταυρινίδης. Πρόκειται για περιοχές όπου καλλιεργούνταν όπς, Πρόεκται για περισκές όπου καλλεφγούνταν παραδοσιακά χαροιπές και σμιπλά αυτίστουας, εδώ και χιλιάδες χρόνια. Πρωταρακιός στόχος του ΑφτοιΗΕ είναι να αναδείξει τη αυραία αλλά και να διαταρήσει τις δύο αυτές αγροτικές περιοχές, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως υμήλης φυσικές αξίος. Δηλαδή, πρόκειται για περιοχές όπου υπάρχει εναλ-λογή μεταξί φυροτικού και φυσικού περιβάλλοντος μαζί με παραδοσιακά δομικά στοιχεία που υποστι-ίζουν και ενανουύν τη βιοποικάλητα. Οι περισκές τις λαγώγαρας και της Κουμανδαρίας επιλέγκηκαν για τό έναν καθιάς ποι ποδεκτιαι για περισκές όπου αυδάς το έναν καθιάς ποι διοκέκται για περισκές όπου αλλα . το έργο καθώς πρόκειται για περιοχές όπου καλλι νταν παραδοσιακά χαρουπιές και αμπέλια

Επικεφαλής Ομάδα ερευνητών του Τεχνολογικού Πανεπιστη-μίου και άλλων φορέων στο πλαίσιο του έργου AGROLIFE

Κατασκευή δόμων ξηρολιθιάς που είναι παραδοσιακές αρχιτεκτονικές κατασκευ

ές για ισορροπία του αντίστοιχα, για πολλούς αιώνες. Μέσω των δράσεων του έργου, σύμφωνα με τον καθηγητή δρα Μενέαγροσυστήματος

λαο Σταυρινίδη, «ευελπιστούμε ότι θα ανα λαο Ζταυρίνου, κευελιστούμε οι τα ανότ δειχθούν παραδοιαικές πρακτικές που αν ωφελούν τα άγρια είδη πανίδας και χλωρίδας και θα προωθη-θούν νέες, αειφόρες πρακτικές τις αποίες ελπίζουμε πως θα υιοθετίπουν μακροπρόθεσμα αι γεωργοί». Η αποτελεσματικότητα των πρακτικών αυτών θα

Η απότελευματικοπτά των πράκτικων σύτων σα «ξιολογηθεί και στο πλαίσιο αγροπεριβαλλοντικών μέτρων που προτείνονται για επιδότηση από το Πρό-γραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης σε συνεργασία με τα Τμήμα Γεωργίας και τον Κυπριακό Οργανισμό Αγρο-

ών Πληρωμών. Μια σημαντική παραδοσιακή πρακτική που έχει Μια σημαντικη παραδοσιακη πρακτικη που εχει δυσιτυχώς εγκαταλειφθεί σει μεγκόλο βαθμώ μαζί με την εγκατάλειψη των αγροτεμαχίων είναι η κατα σκευή δόμων ξηρολιθιάς. Οι δόμες είναι παραδοσι ακές αρχητεκτοινικές κατασκευές που χρησιμοποι-ούνταν εδώ και χιλιάδες χρόνια, επειδή επέτρεπαν ουντάν εσω και κλικάνες κρόνια, επειστη επειρεπαν την καλλιέργεια σε πλαγιές προστατεύοντας το έδαφος από το διάβρωση. Παράλληλα, όμως, προ-αφέρουν σημαντικά καταφύγια σε ερπετά, πουλιά και μικρά θηλαστικά τα οποία με τη σειρά τους συμβάλλουν στην ισορροπία της φύσης και του αγροοι κοσυστήματος. Μέσω του έργου κατασκευάσαμε 10 νέες δόμες σε αμπελώνες και χαρουπιώνες και αξι-

ολογείται η επίδρασή τους στη βιοποικιλότητα ερπε

ν και πτηνών. Μια άλλη εξίσου σημαντική πρακτική που ήταν χαρακτηριστικό στοιχείο παραδοσιακής γεωργίας είναι η φύτευση άλλων ειδών, δένδρων ή θάμνων εναί η φυτεύοη αλλών είσων, σενόρων η σάμγων μαζί με την κυρίως καλλιέργεια ώστε να ενισχυθεί η ποικιλότητα φυτών στο αγροτεμάχιο. Παλαιότερα αυτό γινόταν ώστε να εξασφαλίζει ο γεωργός επι-πρόσθετο εισόδημα, με τη φύτευση για παράδειγμα ελιών ή αμυγδαλιών στα περιθώρια της κυρίως

μα ελικέργειας. Αυτό ήταν ευεργετικό και για τη φύση αφού πρόσφερε συμπληρωματικές πηγές τροφής στα πουλιά, μικρά θηλαστικά και σε άλλους ωφέλιμους οργανισμούς όπως οι μέλισσες και τα έντομα που δημιουργούν ισορροπία στο αγροοικοσύστημα σε σχέση με την εντατική μονοκαλλιέργεια. Για να

αναδειχθεί αυτή η πρακτική φυτεύτηκαν γηνεγή είδη δέντρων, θάμνων στα περιθώρια των καλλιερ-γειών, όπως για παράδειγμα ελιές, αμυγδαλιές, σχοινιές και ξισταρκές τα οποία εκτός της οικολα γικής τους σημασίας ενίσχυσαν και την αισθητική αξία των περιοχών

αξια των περιοχών. Δημιουργήθηκαν, ακόμη, σωροί από πέτρες και από τα κλαδεύματα των φυτών γύρω από τις καλλι-έργειες, με στόχο να προσελκυσθούν ερπετά που εργειες, με στοκο να προσελκοσσουν εριπετά που βρίοκουν εκεί καταφύγιο και συνεισφέρουν εξίσου στην οικολογική ισορροπία, ειδικά στις καλλιέργειες χαρουπιάς που μαστίζανται από την παρουσία ποντι-κών. Επιπλέον, το έργο αναδεικνύει τα ποριβλήματα που προκαλεί η υπερ-βόσκηση λόγω της διάβρωσης του εδάφους και η υπο-βόσκηση λόγω του αυξημέ νου κινδύνου πυρκαγιών με δράσεις επίδειξης στην περιοχή της Ανώγυρας.

«Ντύνουν» τις χαρουπιές με λαμαρίνες

ΣΤΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΤΕΙΕΣ χαρουπιάς στην περιοχή της Ανώγυρας, μεταξύ των νέων αειφόρων μεθόδων που εφαρμόζονται από το έργο, μεσουων που εφιρμόζανται ποι σε ργιο, εφαρμόζονται δύο πρακτικές οι οποίες στό-χο έχουν να μειώσουν τις προσβολές των δέντρων από την ποντίκα (Rattusrattus). Η μια πρακτική αφορά στην τοποθέτηση μεταλλικών φύλλων λαμαρίνας γύρω από

μεταλλικών φυλων λαμαρίας γυρώ απο τους κορμούς των χαρουπόδεντρω να ευν-δυασμό με σωστό κλάδεμα και κατάλληλες καλλιεργητικές φροντίδες που εμποδίζουν των μεταλλικών φύλλων έγινε σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωργίας που δια θέτει τη σχετική τεχνογνωσία.

Η δεύτερη πρακτική αφο ρά στην εγκατάσταση τεχνη Νέο μέθοδοι τών φωλιών για τα ανθρωπο-πούλια (Tyto alba), που είναι καταπολέμησης της ποντίκας

Πουλαί (1γτο alba), που είναι φυσικοί εχθροί της ποντίκας και μπορούν να μειώσουν τους πληθυσμούς της. Η αύξη-ση του αριθμού των ανθρωπο-πουλιών μειώνει την ανάγκη για τη

πουλιων μετωνει την αναγκη για τη κρήση δηλητηρίων που οδηγούν στον θάνα-το πολλά ωφέλιμα είδη θηλαστικών και πτη-νών. Η δράση αυτή έγινε σε συνεργασία με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας του Υπουρ-τοίαν Γραταστικά. γείου Εσωτερικών

Βιολογικές μέθοδοι κατά της ευδεμίδας

ΣΤΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ αμπελιών στην περιοχή Κουμανδαρίας (Καπηλειό - Λάνεια), εφαρ-μόζονται βιολογικές μέθοδοι για αντιμετώ-

μοζονται βιολογικές μεσσού της αντιμετών ιιση του μεγαλύτερου εκθοί της αμπέλου, της ευδεμίδας (Lobesia botrana). Η ευδεμίδα είναι μια μικρή νυχτοπετα-λούδα, οι προνύμφες της οποίας τρέφονται με τις ρώγες του σταφυλιού και τις κατααρέφουν. Για την αντιμετώπιση της εμδε στρεφούν. Για την αντιμετωπίση της εύδε-μίδας, το AgroLIFE εφαρμόζει τη μέθοδο της παρεμπόδισης του ζευγαρώματος των εντόμων. Τα θηλυκά του εντόμου προσελκύουν τα αρσενικά για σύζευξη, απελευθε ρώνοντας μια χημική ουσία που ονομάζεται φερομόνη

φερομονη. Στους αμπελώνες τοποθετούνται εξατμι-στήρες, οι οποίοι απελευθερώνουν μεγάλες ποσότητες φερομόνης και έτσι τα αρσενικά δεν μπορούν να εντοπίσουν τα θηλυκά για στο πισμούν να εντοπισσυν τα σπλικά μειώνεται σπ-μαντικά ο πληθυσμός των εντόμων. Κατά συνέπεια μειώνεται και η ανάγκη να εφαρ-μόζει ο γεωργός μεγάλες ποσότητες χημικών εντομοκτόνων που επιβαρύνουν και το προϊόν και το περιβάλλον

Περίπατος στην κυπριακή φύση

Ο περιπατητής

μπορεί να θαυμάσει το

τοπίο από άγρια βλάστηση και καλλιέργειες, αλλά και να δει σημαντικά είδη της

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ του κοινού το οποίο έχει τη Τια της επητηριστικού το οποίο το οποίο έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει και να θαυμάσει την ομορφιά και αξία του αγροτικού κυπριακού τοπί-ου, δημιουργήθηκαν δύο διαδρομές Αγρο-ποικιου, σημιουργηθικαν ούο οιασρομες Αγρο-ποικί-λάτιτας, στην περιοχή της Ανώγυρας και στην περιοχή της Κουμανδαρίας (Καπηλείο - Λάνειο). Ο Ιδιαδρομές περνούν από σγροτεμάχια όπου υλοποιούνται δράσεις του Αφτο ΠΕΓΕ όσο και από άλλα σημαντικά σημεία, οξιοθέατα και μουσεία Ο ΠΕΓΩΙ

των περιοχών

Τα εγκαίνια της διαδρομής Αγρο-ποικιλότητας στην Ανώ-γυρα τέλεσε το περασμένο Σάββατο 1ο Σεπτεμβρίου η Επίτροπος Περιβάλλοντος Ιωάννα τροπος περιραλλοντος ιωάννα Παναγιώτου. Με την ολοκλήρωση των εγκαινίων ακολούθησε ξενά-γηση στη διαδρομή όπου οι παρευρι-σκόμενοι είχαν την ευκαιρία να παρακο-

οκομένοι ειχού την έρκοιριά να παρακο-λουθήσουν της διαδρομής είναι η ανάδειξη των καλλιεγρειών χαρουπάς και της οπιμασίας τους για την οικονομική ζωή των κατοίκων και τη δία-τήρηση της βυσιοικλότητας. Μέσω της διαδρο-μής αυτής μήκους 7 χιλιομέτρων, που αρχίζει από

την πλατεία του χωριού, παρουσιάζονται δράσεις την πατεία του χωριου, παρουσίαζονται ορασεις του Έργου AgroLIFE για την προώθηση αειφόρων καλλιεργητικών πρακτικών σε εκτάσεις με χαρου-πόδεντρα, ενώ δίνεται η ευκαιρία στον περιπατητή να απολαύσει την κυπριακή ύπαιθρο, να

τιπή να απολαύσει την κυπριακά ύπαιθρο, να Θαυράσει το ποιό από άγμα βάλατηση και καλ. λιέργειες, ολλά και να δει σημαντικά είδη ποινάδας που φαλάζουν σε αυτο τές όπως το ενδημικά ποική τριυπο-ιάζης, τα ποιλιάλ και γκαρούδα και σγαρτιλι, ολλά και το μαυρόφτα το το μαυρόφτα που είναι εξαριάς πιν αλίζαύρα καθώς επίσης και το μαυρόφτα που είναι εξαριάς τικά σιβοπτική λέμηση της ποντίκας.

κυποιακής πανίδας ίας Η διαδρομή περνά από το μουσείο Λαϊκής Τέχνης Ανώγυρας και από μουσείο αφιερωμένο στη χα-ρουπιά και τα παράγωγά της. Κατά μήκος

της διαδρομής υπάρχουν σήματα που καθοδη-γούν τον περιπατητή και επεξηγούν τις διάφορες δράσεις που γίνονται στο πλαίσιο του έρχους ΑgroLIFE. Η διαδρομή Αγρο-ποικιλότητας Κουμαν-δαρίας (Καπηλειού - Λάνειας), αναμένεται να εγκαινιαστεί μέσα στον Οκτώβρια

